

Ecologisch onderzoek sloop- locaties Oude Molenbuurt Assen

Complex 1017 en 1018

Ecologisch onderzoek slooplocaties Oude Molenbuurt Assen

Complex 1017 en 1018

Status

Definitief

Datum

22 oktober 2015

Handtekening

Matthijs Bokje

Inhoud

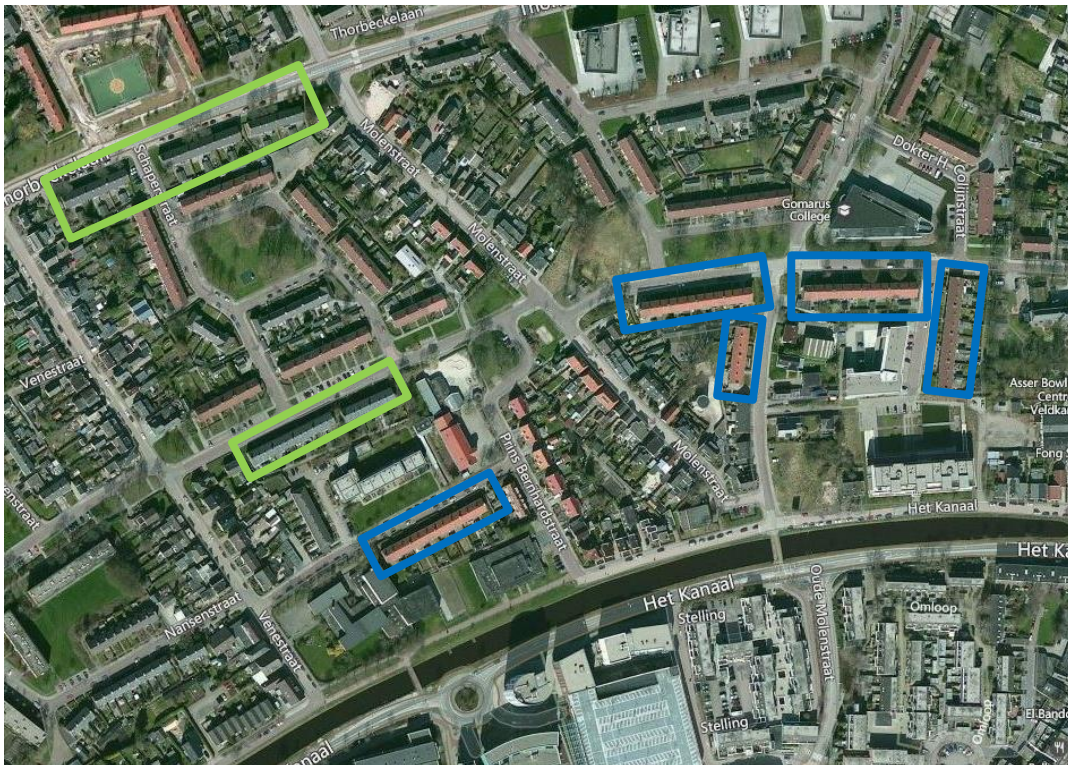
1 Inleiding	5	
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Beschrijving en potenties van de complexen	6
1.3	Wettelijk kader	6
1.4	Onderzoeksopzet	7
2 Resultaten en effectenbeoordeling	9	
2.1	Resultaten	9
2.2	Effectenbeoordeling	10
3 Conclusie en vervolg	13	
3.1	Samenvatting aanwezigheid van vleermuizen en Huismussen	13
3.2	Samenvatting effectenbeoordeling	13
3.3	Vervolgstappen	13
4 Literatuur en bronnen	15	

1 | Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In de Oude Molenbuurt te Assen vindt herstructurering plaats aan diverse complexen van Actium. Twee complexen, bestaande uit meerdere gebouwen, worden geheel gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw. Bij Actium vallen de gebouwen onder complex 1017 en complex 1018 (fig. 1). Het betreft de volgende straten en huisnummers:

1. Complex 1017: Troelstralaan 1 t/m 87 (oneven), v. Houtenstraat 10 t/m 40 (even), Gr. v. Prinsterenlaan 29 t/m 43 (oneven), Schaepmanstraat 1 t/m 31 (oneven), Bernhardstraat 3 t/m 9 (oneven);
2. Complex 1018: Troelstralaan 91 t/m 137 (oneven), Thorbeckelaan 33 t/m 95 (oneven).

Figuur 1 Ligging van de complexen. Blauw = Complex 1017 en Groen = Complex 1018. Luchtfoto: Google Earth Pro

Ten behoeve van de ontwikkeling is op 3 maart 2015 een verkennende toetsing aan de Flora- en faunawet¹ uitgevoerd. Hieruit is naar voren gekomen dat verblijfplaatsen van zwaar beschermde vleermuizen en jaarrond beschermde nesten van Huismussen in de complexen niet op voorhand

¹ Buro Bakker (2015). Quickscan FF-wet voor diverse werkzaamheden in de Oude Molenbuurt te Assen. P15044. In opdracht van Actium Wonen.

konden worden uitgesloten. Om deze verblijfplaatsen en nesten in kaart te brengen is nader ecologisch onderzoek uitgevoerd. Dit rapport doet verslag van het onderzoek en de resultaten. Tot slot worden eventueel te nemen vervolgstappen beschreven.

1.2 Beschrijving en potenties van de complexen

De bebouwing van beide complexen bestaat meestal uit een dubbele woonlaag. Alleen de bebouwing aan de Troelstralaan 1 t/m 87 (complex 1017) bevat drie woonlagen. De potenties voor verblijfplaatsen van vleermuizen en nesten van Huismussen zijn meestal te vinden in de gevelpannen die toegang bieden tot ruimtes onder het dak en in de spouwmuur. Tevens kunnen Huismussen via de dakgoot onder de dakpannen komen.

1.3 Wettelijk kader

Door de in april 2002 in werking getreden Flora- en faunawet is de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. Het doel van de wet is om in het wild levende planten en dieren te beschermen. Alle vleermuissoorten en nestplaatsen van broedvogels zijn zwaar beschermd volgens de Flora- en faunawet. Vleermuizen staan daarnaast in bijlage IV van de Habitatrichtlijn, en genieten op basis daarvan een strikte bescherming op Europese schaal. De Flora- en faunawet kent een aantal artikelen, waarvan de volgende van toepassing zijn op het onderhavige project:

- Artikel 2 legt een zorgplicht op. Dat houdt in dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van de in het wild levende soorten planten en dieren minimaal is;
- Artikel 9 verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren;
- Artikel 10 verbiedt het verontrusten van beschermde dieren;
- Artikel 11 verbiedt het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten of holen van beschermde inheemse dieren;
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Het gaat kortom om de bescherming van de soort, maar ook om individuele dieren en hun functionele leefomgeving. Onder de functionele leefomgeving wordt verstaan alle gebiedsfuncties die van belang zijn in het leven van de soort. Bij vleermuizen gaat het naast de bescherming van de verblijfplaatsen ook om de bescherming van vaste foerageergebieden en vliegroutes. Wanneer het met mitigerende maatregelen mogelijk is om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de soort te behouden, hoeft geen ontheffing worden aangevraagd. Hierbij is dan van belang dat de ecologische functionaliteit van het gebied op geen enkel moment kwalitatief of kwantitatief verslechtert en dat de mitigerende maatregelen met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zullen werken. Wanneer de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen niet kan worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen moet ontheffing worden aangevraagd.

Aan deze ontheffing moeten mitigerende en compenserende maatregelen worden gekoppeld. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) beoordeelt de ontheffing vervolgens op de volgende punten:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een andere bevredigende oplossing?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?
- Is er een wettelijk belang?

Voor soorten uit het zwaarste beschermingsregime van de Flora- en faunawet en die daarnaast ook zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, kan alleen ontheffing gekregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Hieronder valt ook “Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard”. RVO beoordeelt of het wettelijk belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepalingen.

Omdat vleermuizen vallen onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, moet de gunstige staat van instandhouding van populaties lokaal beoordeeld worden. Concreet houdt dit in dat er geen afbreuk gedaan mag worden aan de gunstige staat van instandhouding van de aanwezige (deel)populatie in het plangebied. Compensatie moet dan ook plaatsvinden ter versterking van de desbetreffende populatie.

1.4 Onderzoeksopzet

Het onderzoek naar vleermuizen en Huismussen heeft betrekking op de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen en nesten in de complexen. Ten behoeve hiervan zijn tussen april en oktober inventarisaties uitgevoerd (tabel 1). Voor Huismussen is in de periode van 1 april tot half mei twee keer onderzoek verricht naar nestelende of nestindicerende dieren, conform de Soortenstandaard Huismus van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Door conform deze Soortenstandaard te werken is juridische houdbaarheid gegarandeerd.

Het onderzoek naar vleermuizen vond plaats in de ochtend- en avondschemering, bij het in- en uitvliegen van de vleermuizen. De omstandigheden tijdens de inventarisaties waren voldoende voor het verkrijgen van betrouwbare onderzoeksresultaten.

Om de aanwezigheid van vleermuizen in het onderzoeksgebied te bepalen is gebruik gemaakt van een heterodyne batdetector type Pettersson D240x. Met behulp van deze batdetector is het mogelijk om de ultrasone geluiden die vleermuizen produceren, om te zetten in voor mensen hoorbare geluiden. Aan de hand van het ritme en frequentie van het geproduceerde geluid is het mogelijk om, soms in combinatie met zichtwaarnemingen, vleermuizen op naam te brengen. Met dit type batdetector is het daarnaast mogelijk om opnames te maken die met gespecialiseerde software (Batsound) geanalyseerd kunnen worden. Met name voor determinatie van soorten van het geslacht *Myotis* is dit een effectief hulpmiddel. Het onderzoek is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol².

² Vleermuisvakberaad, 2013. Vleermuisprotocol, versie 27 maart 2013.

Tabel 1 Data veldwerk en weersomstandigheden.

Datum	Type	Tijd	Temp.	Wind	Bewolking
3 maart 2015 (onderdeel quickscan)	Huismus	10:00-12:00	6°C	2 Bft	8/8 bewolkt
30 april 2015	Huismus	10:00-12:00	18°C	1 Bft	4/8 bewolkt
13 mei 2015	Huismus	14:00-16:00	17°C	1 Bft	4/8 bewolkt
13 mei 2015	Vleermuizen	21:00-23:00	11°C	1 Bft	3/8 bewolkt
22 mei 2015	Vleermuizen	21:30-23:30	17°C	1 Bft	2/8 bewolkt
26 mei 2015	Vleermuizen	21:30-23:30	12°C	2 Bft	6/8 bewolkt
4 juni 2015	Vleermuizen	21:45-23:45	15°C	1 Bft	0/8 bewolkt
5 juni 2015	Vleermuizen	03:30-05:30	10°C	2 Bft	0/8 bewolkt
16 juni 2015	Vleermuizen	22:00-00:00	11°C	0 Bft	0/8 bewolkt
4 juli 2015	Vleermuizen	03:30-05:30	19°C	2 Bft	0/8 bewolkt
6 juli 2015	Vleermuizen	21:45-23:45	17°C	1 Bft	4/8 bewolkt
7 juli 2015	Vleermuizen	03:35-05:15	14°C	0 Bft	0/8 bewolkt
10 juli 2015	Vleermuizen	03:30-05:15	8°C	1 Bft	4/8 bewolkt
16 juli 2015	Vleermuizen	21:45-23:45	17°C	1 Bft	2/8 bewolkt
21 augustus 2015	Vleermuizen	20:55-22:30	22°C	0 Bft	0/8 bewolkt
21 augustus 2015	Vleermuizen	04:30-06:30	15°C	1 Bft	3/8 bewolkt
2 september 2015	Vleermuizen	20:15-22:15	13°C	1 Bft	4/8 bewolkt
3 september 2015	Vleermuizen	20:30-22:15	12°C	2 Bft	4/8 bewolkt
21 september 2015	Vleermuizen	20:30-22:00	14°C	2 Bft	4/8 bewolkt
22 september 2015	Vleermuizen	19:45-21:45	13°C	1 Bft	4/8 bewolkt
23 september 2015	Vleermuizen	20:00-22:00	11°C	2 Bft	4/8 bewolkt
24 september 2015	Vleermuizen	19:30-22:00	12°C	2 Bft	8/8 bewolkt

2 | Resultaten en effectenbeoordeling

2.1 Resultaten

Vleermuizen

Bij het onderzoek naar vleermuizen werden geen grote verblijfplaatsen (kraamverblijven) aangetroffen. Bij alle bezoeken werden verspreid over het gebied met name foeragerende en passerende dieren waargenomen. Het ging daarbij altijd om maximaal drie soorten, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. De Rosse vleermuis werd enkele keren kort foeragerend aan de randen van het plangebied waargenomen, met name aan de oostkant langs de Thorbeckelaan. In het plangebied zelf zijn geen geschikte bomen met holtes voor Rosse vleermuizen aanwezig. Laatvliegers werden vaak passerend waargenomen en zelden foeragerend. Deze dieren kwamen van buiten het plangebied.

De Gewone dwergvleermuis werd veelvuldig foeragerend waargenomen in het plangebied. Het ging daarbij altijd om kleine aantallen dieren. De dieren waren afkomstig uit woningen die niet binnen het plangebied vallen. Verblijfplaatsen werden bijvoorbeeld aangetroffen in rijtjeswoningen buiten het plangebied. In de nazomer werden twee verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Bij een avondbezoek op 21 augustus werd een baltsend mannetje waargenomen aan de Thorbeckelaan. Het dier verdween uiteindelijk eenmaal onder de gevelpannen ter hoogte van Thorbeckelaan 47 (fig. 2).

Op 21 september werd tevens een baltsende Gewone dwergvleermuis waargenomen aan de Troelstralaan. Het dier hield zich langdurig baltsend op bij Troelstralaan 137 maar werd niet invliegend waargenomen. Omdat het dier wel duidelijk territoriaal gedrag vertoonde kan er vanuit worden gegaan dat deze een verblijfplaats heeft bij Troelstralaan 137 (fig. 2). De spouwmuur en ruimtes onder het dak zijn hier eenvoudig toegankelijk via de gevelpannen.

Figuur 2 Aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen aangegeven met gele ster. Luchtfoto: Google Earth Pro

Andere verblijfplaatsen werden niet aangetroffen en kunnen met dit onderzoek worden uitgesloten.

Huismussen

Bij de twee onderzoeksrondes naar Huismussen werden geen nestelende dieren waargenomen. Slechts een enkele keer werd voor korte tijd enkele Huismussen binnen het plangebied waargenomen op de te slopen complexen. Het betrof Huismussen die geen territoriaal gedrag vertoonden en geen binding hadden met de onderzochte complexen. De dieren vertoonden met name binding met een rijtje woningen aan de Molenstraat, dat buiten het plangebied valt. In het plangebied werden geen groepen Huismussen in struiken of bomen waargenomen en ook foeragerende dieren of dieren die een zandbad namen werden niet waargenomen.

Overige broedvogels]

Bij de quickscan werden tevens nesten van de Kauw waargenomen op schoorstenen van complex 1018 aan de Troelstralaan. Andere algemene broedvogels zijn niet aanwezig op of nabij de te slopen panden.

2.2 Effectenbeoordeling

Bij de sloop van twee panden die vallen onder complex 1018 (fig. 3) gaan twee paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen verloren. Het betreft de verblijfplaatsen van twee solitaire mannetjes die alleen in de nazomer in gebruik zijn.

Figuur 3 Panden waarvoor een ontheffing nodig is op de Flora- en faunawet, rood gemarkeerd.

Deze twee verblijfplaatsen maken onderdeel uit van een groter netwerk aan verblijfplaatsen. In en in de omgeving van de Oude Molenbuurt staan veel oude panden en woningen met potenties voor vleermuizen. Omdat de meeste vleermuizen die werden waargenomen geen verblijfplaats hadden in het plangebied moeten deze dieren hun verblijfplaats in de omgeving van de te slopen panden hebben. Bovendien werden de baltsende mannetjes alleen in de nazomer waargenomen. Dat betekent dat de dieren buiten de nazomer in andere verblijfplaatsen aanwezig zijn. Het effect van het wegval- len van twee paarverblijven van twee solitaire mannetjes is dus marginaal. Er zijn veelvuldig alterna- tieven in de omgeving aanwezig. Bovendien zijn alternatieve kasten aangeboden op nog geen 250m van het plangebied.

Vanwege de twee verblijfplaatsen moet voor de sloop van de in figuur 3 gemarkeerde panden een ontheffing op de Flora- en faunawet worden aangevraagd. Alle panden die **niet** in figuur 3 zijn ge- markeerd kunnen zonder ontheffing worden gesloopt. Alleen voor de panden aan de Troelstralaan geldt dat gesloopt moet worden buiten het broedseizoen vanwege de aanwezigheid van broedende Kauwen. Dit betekent dat de start van de sloop buiten de periode april tot juni dient plaats te vinden.

3 | Conclusie en vervolg

3.1 Samenvatting aanwezigheid van vleermuizen en Huismussen

Met betrekking tot de aanwezigheid van zwaar beschermde vleermuisverblijfplaatsen en jaarrond beschermde nesten van Huismussen kan op basis van het uitgevoerde onderzoek het volgende geconcludeerd worden:

Tabel 2 Verblijfplaatsen zwaar beschermde vleermuizen.

Complex	Adres	Soort	Type Verblijfplaats	Aantal
1018	Troelstralaan 137	Gewone dwergvleermuis	Paarverblijf	1
1018	Thorbeckelaan 47	Gewone dwergvleermuis	Paarverblijf	1

De aanwezigheid van broedende Huismussen kan met het uitgevoerde onderzoek worden uitgesloten. Verder zijn in de panden aan de Troelstralaan nesten van Kauwen aanwezig in de schoorstenen zoals beschreven in de eerder uitgevoerde quickscan.

3.2 Samenvatting effectenbeoordeling

Bij de sloop van twee panden uit complex 1018 (fig. 3) verdwijnen twee zwaar beschermde paarverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis.

3.3 Vervolgstappen

Alle typen van verblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis genieten een zware bescherming in de Flora- en faunawet. Voor de sloop van twee panden uit complex 1018 (fig. 3) is derhalve een ontheffing op de Flora- en faunawet noodzakelijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing is het uitwerken van mitigerende maatregelen noodzakelijk. Op voorhand is reeds gekozen om ruimschoots te mitigeren. Aan de Doctor A. Kuiperstraat zijn in totaal 16 vleermuiskasten opgehangen van het type Vleermuis-muurschaal 2FE SCHWEGLER houtbeton, op elke hoek 2 stuks op circa 4 meter hoogte. Dit is voldoende compensatie voor de twee paarverblijven. Ontheffing dient te worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO). Dit wordt gedaan middels een Projectplan waarin onder andere bovenstaande mitigerende maatregelen worden beschreven. Belangrijke onderdelen in een projectplan zijn:

- Beschrijving van het uitgevoerde ecologisch onderzoek en de resultaten;
- Beoordeling van de invloed van de werkzaamheden op de functionaliteit van het leefgebied en op de gunstige staat van instandhouding van de Gewone dwergvleermuis;
- Alternatievenafweging. Onderbouwing van de nut en noodzaak van de geplande ingreep;
- Uitwerking van mitigerende maatregelen.

.Met betrekking tot de Kauwennesten in schoorstenen in de panden aan de Troelstralaan volstaat het om te starten met de sloop buiten het broedseizoen. Voor de Kauw loopt dit van april tot juni. Een ontheffingsaanvraag is hiervoor niet aan de orde.

4 | Literatuur en bronnen

- Buro Bakker, 2015. Quickscan FF-wet voor diverse werkzaamheden in de Oude Molenbuurt te Assen. P15044. In opdracht van Actium Wonen.
- Dietz, C., Von Helversen O. & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion, Utrecht (vertaling vanuit het Duits).
- Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers, Haarlem.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie van Economische Zaken, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* (versie 2.0 december 2014).
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie van Economische Zaken, 2014. Soortenstandaard Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus* (versie 2.0 december 2014).
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie van Economische Zaken, 2014. Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus* (versie 2.0 december 2014).
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie van Economische Zaken, 2014. Soortenstandaard Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii* (versie 2.0 december 2014)
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2013. Vleermuisprotocol 27 maart 2013.

Colofon

Opdrachtgever

Actium Wonen

Contactpersoon

Dhr. J.A. Roffel

Uitgevoerd door

Buro Bakker adviesburo voor ecologie

Weiersloop 9
Postbus 10034 | 9400 CA Assen
T 0592 - 313389 | info@burobakker.nl
www.burobakker.nl

Projectleiding

Ir. M.S. van Kerkvoorde

Rapportage

Ing. M.W. Bokje

Veldwerk

Ing. W. Hulsegge & Ing. M.W. Bokje

© Buro Bakker adviesburo voor ecologie
Gebruik en overname van gegevens alleen
toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren

Buro Bakker (2015); Ecologisch onderzoek slooplocaties
Oude Molenbuurt Assen. Rapport P15095, Assen.